ԹԻՒ 377 Ը. ՇՐՋԱՆ ՇԱԲԱԹ 1877 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 8

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքական դեր. վոխանորդին դէմ եղած ամբաստանութիւնները քննելու համար Ազգային ժողովէն կազմեալ դատական խառն Մասնաժողովը յառաջիկայ երկուշաբթի օր յԱզգ. Պատրիարքարան գումարուելու հրաւիրուած է Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ։

ԴՊՐՈՑ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Լ.Դ.

ԱՌ Պ. Ե. ՎՐՈՑՐ

Ձեր զգայուն սիրտը՝ անծանօթ չէր ինձ, և ահա դամ մի եւս կուգաք հրապարակել զայն Հայրենեաց 573 Թուոյն մէջ։

Ազգին ընտանեկան վիճակը իմ բոլոր ուշադրութիւնը գրաւած՝ կը ճշնիմ որչափ որ կարեմ, մի նոր զարկ տալ նմա. այս է իմ միակ մտածութիւնը, քանի որ համոզուած եմ թէ ընտանիքներն են որք ազգ մը՝ի կորուստ մատնեն. մի և նոյն ատեն ընտանիքներն են որք ազգ մը վերականգնեն։

Ընտանեաց ներկայ կացութեան վրայ իմ նախորդ յօդուածը՝ Ձեր վրայ մեծ ազդեցութիւն ըրեր է, ինչպէս կը գրէք, բայց եղբա՛յր, ի՞նչ փոյթ ինձ Ձեր կրած ազդուութիւնը. դուք արդէն ազդուած, ներշնչուած էք հայրենեաց սիրով. գիտեմ թէ արդէն Ձեր սրտէն արիւն գնաց վերջին օրեր. ի՞նչ ունիք դո՛ւք ընելու. — բայց եթէ ինձ պէս ճմլիլ և ճնշուիլ և արդէն Ձեր ունեցածը ձեզ բաւ չէ՞։ Իմ այն տողերը նոցա համար էին որք կարող էին բան մ'ընել և չընեն, նոցա համար, որ սիրտ կը սլակսի. ՚ի մի բան նոցա համար որ մի և նոյն ազգին նոյն և մի ընտանեաց զաւակ գոլով անփոյթ գտնուին իրենց համարիւն եղբարց թշուառութեան, — եթէ երբէք սոյն բառը կարող է մեր վիճակը ուրուագծել —։

« Հայ Էմէ–Մարթէն» կը կոչէք զիս, բայց եղբա՛յր, ո՛րչափ չուայլ էք, ես գիտեմ թէ ի՛նչ կարժեմ, և քանի՛ բաղդաւոր զանձն համարէի երբ այդ մեծանուն Մարց Դաստիարակ ին մի համեստ հետեւողն ըլլալու բաղդին արժանանայի։

Կ'ասէք

« Հայ Ընտանիքների վերանորոգիչն պիտի լինիք դուք, եթէ յարատեւէք գրել և չլռել. և եթէ Ազգին թերութիւններն անկողմնակալ և ազատախօս լեզուով հարուածէք միշտ, որպէս արած էք ցարդ »։

Հեռի՛ յինէն վերանորոգիչ ըլլալու սնափառութիւնը. ինչպէս որ դուք լաւ գիտէք, բայց ես շատ ուրախ պիտի լինէի, եթէ իմ գրածներէն հաղարէն գէթ մին՝ գործադրուէր. իսկ ե՛ս ժողովրդեան մի համեստ զաւակ չի պիտի կասիմ գրելէ և յարատեւելէ, եւ եթէ ցերեկը բաւական գթասիրտ չէ ինձ զբաղմանցս պատճառաւ, փոքր ինչ մնջոց ինձ տալու, ես կարող եմ գիշերէն ժամ մի գողնալ, և ղայն զիս ուսուցանելու և ուսածս Ազգիս հաղորդելու յատկացնել։

Ֆրանքֆօրթի մէջ յերեւելի տիկնանց կազմեալ Պարզութիւն անուն ընկերութեան վրայ, որուն նպատակն է « Պարզ հագուիլ », կը հարցընէ՛ք « Արդեօք պիտի գտնուի՞ն Հայ տիկիններ ալ որ մի համանուն և համանպատակ ընկերութիւն կազմեն մի օր »։

Այո՛ պիտի գտնուին, բայց ա՛յն ատեն, երբ թաւիշի տեղ կտաւ և սնդուսի տեղ քուրձ չի գտնենք։

Եւ կաւարտէք ձեր խօսքը հրաժեշտ տալով գրական ասպարէզի զոր շատ սիրած էք և կերթաք լռել կամ պատրաստուիլ մի ապագայի. որ արդէն գեղեցիկ կթուի և զոր կը մաղթեմ համայն մերազնեայ երիտասարդաց։

Բայց է՛ր հրաժեշտ տաք գրական ասպարէզին և լռէք, միթէ դուք ձեր ապագային պատրաստելով հանդերձ չէ՞ք կարող գրել, որ արդէն ներուի ինձ ըսել բաւական ժլատ էք. միթէ անձնիւր անհատ նուաղ կամ յաւէտ երջանիկ ապագայի մը չի՞ ցանկար և չի՞ պատրաստուիր։

Եւ եթէ ամեն մարդ իրեն համար ապագայ մը պատրաստելու համար յետս քաշուի կամ լռէ, որչափ որ կարող էր, այն ատեն « Ապագայ չունեցողնե՞րը » պիտի գործեն։

Եւ արդէն Ձեր դրելիքը ի՞նչ է. ո՞չ ապաքէն ժողովրդեան զաւակը ժողովրդեան ցաւերը մատնանիշ պիտի ցոյց տայ և դարման մը պիտի ընձեռէ։

Միթէ դո՛ւք Ձեր ապագային պատրաստուելովը պիտի դադրի՞ք ժողովրդեան զաւակ ըլլալէ. ես չեմ կարծեր։

Մանաւանդ ես պիտի հրճուիմ տեսնելով որ Ձեր ապագային հետ քանքարներ եւս լծադրելով պիտի տեսնուիք մեր գրական խոնարհ հովիտը և նորա զարդերէն մին պիտի լինիք։

Ձեր զբաղումները որչափ ալ չա՛տ ըլլան, տակաւին կարող էք, ինչպէս ամեն մարդ, օրը ժամ մը երկու ժամ Ձեր կեանքէն Ազգին և Հայրենեաց օգտին յատկացնել։

Ձեռնիդ կը սեղմէ Ձեր բարեկամը

Խ. Ց. ՍԱՐԱՃ

Ահաւասիկ Պալըքէսիրէն մեզ խրկուած նամակը։

. . . Մխէլլիճ էֆէնտի

Պալըքէսիր Էհալիմիզ, միւնասիպլէն մուխթէլիֆաթը հադիրանէ իլէ իքի սենէի միւթէճաւուզ պիր հայլը մէյուս ու մէլալէ տիւչար օլմուշ ըտը. չու սօն կիւնլերտե Աբժ. Տեղապահ Տ. Ադամ էֆէնտինին Պաթրիգխանէյէ իպսալ էյլէտիւքլերի թահրիրաթ իւղերինէ ինթիղարտե պուլունտուղումուզ Գեր. Տիմոթէոս Ծ. Վ. Սաիրիչեան Սահմանադրութեան դործադրիչ մէմուրիյէթի իլէ Պալըքէսիրի թէչրիճ վէ իսթիդպալը ադիմէյէ մաղհարիյէթլէ Մկրտիչ էֆ. Վերանեան խանէսինէ չէնտ կիւն միհմանտ ու արամ էյլէմիշլեր տիր։

Միւշարիլէյհ Բահիպ էֆէնտի մուգատեմ Հապեշիստանա ադիմէթի էյլէմիշ, վէ օ պապատէ թասդ ու նէչր օլունան Եթիոպիա պանդիսոպոլիթէն ՚է Հապեշիստան նամ քիթապտան ճիւմլէնին մալիումլերի տիր։

Բահիպը միւշարիլէյհ Ս. Եկեղեցիտէ նէսահիհը մուդթէգիյէ իլէ ճէմաաթը հազրէի վազ. պատէմա տախի պէօյիւք քիւչիւք պագմայարագ ճիւտուիւ ճէհտ իլէ պազը քէսանը Առաջնորդարանա տավէթի պույուրարագ դասուլէ մադրուն օլան Թէնալիհաթը միւֆիտէի սիլ իֆա իսլահաթա տաիր մէսալիհին հիւսնիւ իճրասընա ալտա դատրիւլ իսթիթաա մուվաֆֆադ օլմուշլար. վէ սուրէթը մուտաքէյէ ասլա սէմի իթիպար իլի մէյէրէք հէման անզամիր իւլ գալպ վաղիֆէի նազիֆէի վալալերի Սահմանադրութիւնա թաատպիգէն իդմամ ու իթմամը թամուլ թանղիմ էյլէյուպ, պատաղէ՛ն քուէի խաֆիյէ իլէ միւնթախապ ազալարըն էսամիսի Պաթրիգխանէտե թաստիգ, վէ օլ պապատե չէրճֆվիրուտա խտէն պիր գըթա կոնդակը չէրճֆ տախի եկեղեցիտե գրաաթի օլունմուշ տըր։

Թօղրուսու, ճիւմլէնին խօշնուտիյէթինի ճէլպ իթմիլ օլան միւշարիլէյհ գործադրիչ էֆէնտիներին գուստումը ալիէնրինէն՝ Պալըքէսիրին օլ հալեաթը միւշքիլէնին տէֆն ու րէֆի իլէ քէսպէ սաատէթ ու իսթիդամէթ իտմիյէճէք տէյու պազը մէէյուստէ սապիթ գալմըշ օլանլար էլեվլմ միւթէաճճիւպ օլմուշլար։

Ձէտիտ Գաւառ. Ընդհ. ժողովքըն պու կիւնքի թէճեմմիւի էվվէլիսինտե պիլա թէրէտտիւտ Առաջնորդ Լիմիթիտապըն պէտէն միւպաշէրէթի էյլէյուպ, տէյիլ եալընըզ Պալըքէսիր, իլլա գուրաօընատա պուլունան ճէմի էհալիյի սապիր ու քէպիրէնին բույի բիզալարընա քատմիլէն միւթապէդաթի էյլէմիշ տիր, չէօյլէ քի, Միւշարիլէյհ Բահիպ էֆէնտի, պազը վարդապետլերին էօյլէ պիր ֆըրսատատա Առաջնորդլըդ քուէի դազանմադ իչուն էհալիյի թէշվիգ իտուպ, կէօյա իչիւզարլըդ իտիյօրճասընա վէ պունա պէնկզեր էֆքեարլարա ասլա մէյլ ու սիւրմուք իթմէտիյինտէն մատատա,

ընդհանուր ցանկտա մուրագդամ եպիս-
կոպոսլար վէ վարդապետլէր էսամիսի
վիրերէք, զիյատէ մինասիպ ու չայէսթէ
վէ լիեագաթը քհամիլէսի օլանը իխթի-
յար էյլէմէլէրի պէյան պուլուրմուշլար
իսէտէ. քէնտուսինին պուրայը թէշրիֆ-
լէրի կիւնիւնտէն, էհալիի սեվմիշ, վէ
հաթտա ատալէթէ րիայէթէն պազը
միշքիլաթը միլլիյէնին թէսքին ու թէս-
վիյէսինէ մուգթէֆտիր օլտուղունու ըէ-
յիւլային միշահէտէ օլունտուղունատան,
Մէճալիսը մէզքիւրէնին Սահմանագրու-
թիւն ահ.քհամքնա թատպիգէն իճրա-
սընտա պուլունտուգլարը քուէի խաֆի-
յէնին ճէմիսի գեր. Տիմոթէոս Ծ. Վ.
Սափրիչեան իսմինէ իսապէթ էյլէմիշ
տիր։

Մա մինթախապը Առաջնորդը միսա-
յիլէյ, ճէմի մէճալիս՝ազալարը մինղայ-
րի հատտ թէպրիգ իտէրիմ։

Թէվասիւլէն, չու պալըքէսիր վիճակը,
վէ իտարէլէրինտէ պուլունան մէքհա-
թիպ ըմիլլիյէյի փիչի նազարա ալընըպ,
անլէրին սաատէթի ու սէլամէթը քհամի-
լէսինէ տէվամ պուլուրտաճաղլարը մէէ-
մուլը դավիմ տիր։

. . . էֆէնտի, իչպու իսյարէի աճիղա-
նէմի ղազէթաի միւթէպէրէնիղէ տէրճ
պուլուրմալարը թէմէննի էտէրիմ։

1877 Սեպտ. 27 Յովհաննէս Գ. Տէփրճեան
Պալըքէսիր

փափազեան մեծապատիւ Տաեվան Է-
ֆէնտի դառնակակիծ և աղէխարշ կո-
րուստ մ'ունեցաւ երէկ, իր սիրասուն
և չնորհագեղ վեցամեայ մանկիկը

ՕՐԻՈՐԴ ՍԱՔՈՒՆԸՆ

յետ անողոք հիւանդութեան ի հող դը-
նելով։

Ամէն անոնք որ չնորհալից մանկիկը ի
մօտոյ կը ճանչէին, կը վկայեն թէ սա
իւր հեզահամբոյր և պարկեշտասուն ծը-
նողաց ճշգրիտ տիպարն էր, նախան-
ձելի և սիրատարփ զաւակ մը որուն վը-
րայ յանհունս կը գուրգուրային սըգա-
ւոթի ծնողք և բարեկամք։

Հանգուցեալին թաղման հանդէսը մեծ
չքով կատարուեցաւ երէկ իւսկիւտար
Ս. Խաչ եկեղեցին ի ներկայութեան բազ-
մաթիւ վարդապետաց, քահանայից և
յուղարկաւորաց, ուր գեր. Տ. Մատթէ-
ոս սրբազան իշմիրլեան սրտագրաւ դամ-
բանականաւ մը պատուեց անմոռ ման-
կիկին սգալի դադաղը զոր արտասուօք
ոռոգանելէ չէր յագենար թշուառ և
վատաբաղդ հայրը։

Այսպիսի ցաւալի կորստեան մը վրայ
ամեն մարդկային մխիթարութիւն չ'բա-
ւելով, երկնից մխիթարութիւնը կը հայ-
ցեմք վշտալիր ծնողաց և աղնիւ պարա-
գայից, մաղթելով որ փափազեան էֆէն-
տիի մեր սիրելի բարեկամին կրած տեսակ
տեսակ դժբաղդութեանց և տուած ղո-
հերուն վերջի'նն ըլլայ այս։

Ա Զ Գ

Յառաջիկայ Հինգշաբթի (Հոկտ 9) եկեղե-
ցին Գարուի Հայկանոյշ վարժարանին մէջ
ժամ 7ին պիտի տեղնախօսեն Մեծ. Տիգ-
րան էֆ. Մանալեան, որոյ նիւթը պիտի
ըլլայ «ՄԱՐԴՈՒՍ ԲՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՑԱ-
ԿԱՆ ՊԼՏՌԵՐԸ», և Միհրան էֆ. Մէյ-
խանէճեան, որ իրեն նիւթ ընտրած է
«ՀԱՑՈՒՆ ՁԱԿԱՏԱԳԻՐՆ»։

Ցիշեալ վարժարանի դաշնակի դասա-
տու Մեծ. կարապետ էֆ. Պ. փափազ-
եան սոյն Ազգ. տեսարանին ներկայ գըտ-
նուելով դաշնակաւ պիտի պատուէ ուն-
կընդիր Ազգայիններն, և Ս. Ասաքելոց
վարժարանի երգեցիկ մանկունք ալ պի-
երգեն։

Աւելորդ չենք համարիր յիշել թէ՝
նոյն օրն Հայկանոյշ վարժարանի օրիորդաց Սեպտեմբեր ամսոյ մէջ պատրաս-
տած ձեռարուեստներէն մէկ մասին վի-
ճակահանութիւնն ալ պիտի կատարուի,
որոյ տոմսերը միայն 100 հատ են և ար-
դէն հատը երեք ղրուշ գնով չրջաբե-
րութեան ելած և մեծաւ մասամբ սպա-
ռած են։

Ազգային արք և տիկնայք անշուշտ
կը փութան անձամբ պատուել սոյն հրա-
ւէրն, որուն համար կանխաւ կը փութանք
մեր մեծարանաց հաւաստին մատուցա-
նել։

1877 Հոկտ. 6 Հ՛Տյեան վ. Դէմոփեան
Եէնի-Գարու

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կարսէն Ահմէտ Մուխթար փաշայի բա-
նակին վերաբերեալ հեռագիր մը չկայ։
Լէվանթ կըսէ թէ Քարաճա-Տաղի դիր-
քերը պահելու յատկացեալ զօրաբաժնին
վրայ ալ լուր մը չըլլալով, մտատանջու-
թեան առիթ ընծայուած է. ուստի Ա-
սիոյ բանակին ընդհ. հրամանատարին տե-
ղեկութեանց կըսպասուի ժամէ ի ժամ։

Բէուֆ փաշա կըսէ թէ հոկտ. 16ի կըռ-
ւոյն մէջ ուժը տաճիկ մեռեր և վիրա-
ւորուեր են. ռուս գաղափիք զինուոր մը
պատմեր է թէ Բատէյգի զօրավարին
գումարտակները տաճկայ կրակէն, ցուր-
տին սաստկութենէն ու պաշարի պակ-
սութենէն շատ նեղն ինկեր են.

— Հինգշաբթի օր մայրաքաղաքիս
անգղիական դեսպան Պ. Լէեարտ վ.կ.
Սուլթանին ներկայանալով։ երկար տե-
սակցութիւն մ'ունեցաւ հետն ունենա-
լով Պէշիքթայի անգղիական նաւատորմին
հրամանատարը։

— Հինգշաբթի օր վարնայի չոգենա-
ւով վիրաւոր և հիւանդ բերուեցան.
նոյն իրիկունն ալ Անգրիանուպօլսոյ եր-
կաթուղիով շատ մը վիրաւորներ եկան։

—Գերմանիոյ դեսպան Բայս իչխանը
երկաթուղիով Պէլօվայի անտառը որսի
գնաց։

— Գարատաղլիք Մէհմէտ Ալի փա-
շայի Գարատաղ խրկուելուն լուրը առ-
նելնուն պես Հերսեկօվինի մէջ ձեռք ձը-
գած դիրքերը ամրացնելու սկսեր են։

— Տէյլի Թելէկրաֆի Պուլղարիոյ թղթ-
ակիցը կը գրէ թէ վերջին անգամ Բե-
լէվայի առջեւ տրուած կռիւներուն մէջ
Ռուսք այնքան դրամատոմս (պանքնօթ)
թափեր են, որ Բելէվա ամբողջ թըղ-
թադրամով լեցուեր է։ Նոյնպէս այնքան
հրացան թողեր են որ հատը 10–12 ստա-
կի կը ծախեն եղեր. իսկ միջակապ և ա-
տբրճանակ մը մէկ չիլինի կը ծախուին
եղեր։

— Սուազի կուսակալ Իզզէթ փաշա
նախկին պաշտօնը վրան ունենալով, կար-
նոյ գաւառին կուսակալի վեհ. անուանե-
ցաւ, ցորչափ Իսմայիլ փաշա Պայազիտի
բանակին հրամանատարութիւն ընէ։ Բաց
ասկէ Փոքր Ասիոյ և Արաբիոյ կուսակա-
լութեանց վրայ տեսակ մը հեղինակու-
թիւն ալ պիտի ունենայ,

Թրիէստէով եկած հեռագիրներն են։

Բէչթա 9 Հոկտ. — Դուռը ծանուցա-
գիր մը խրկեց Սերվիոյ, որով զինուորա-
կան պատրաստութեանց, Ռուսիոյ և
Րումանիոյ հետ ունեցած բանակցու-
թեանց և մասնաւորապէս ռուսական
ընդհ. հիւպատոսին Պէլկրատ գտնուե-
լուն վրայ բացատրութիւն կը խնդրէ։
Սոյն գրով Բ. Դուռը կը ծանուցանէ նաև
թէ իւր վեհապետական իրաւունքները
պահած կամ չը պահած ըլլալը քըն-
նելու համար յատուկ պաշտօնեայ մը
խրկելու պիտի պարտաւորի։ կըսեն նա-
և թէ Բ. Դուռը տերութեանց ծանու-
ցագիր մը պիտի ուղղէ Ցաճկաստանի
դէմ Սերվիան և Ցունաստանը միաբան
պատերազմի հրաւիրելու համար Ռուսիոյ
ըրած ջանքերը հակընդելով։

Վիէննա 10 Հոկտ. — Պէլկրատի մէջ
զինուորական պատրաստութիւնք փու-
թոյ պնդութեամբ կը գործուին։ Երէկ-
ուընէ ի վեր Պրանիղէվոյէն Վէլիքի-Իզ-
վօր թնդանօթներ կը խրկուին շարունակ.
նոր մարտկոցներ կը շինուին և ձիաւոր-
ներ խրկուեցան Քրիւեվաց։

Օրսովա 2 Հոկտ. — Այսօր երկու վաշտ
հեռաւակ և կայսերական գունդէն 8 վաշտ
թնդանօթաձիգ Պուքրէշէն անցան։ Զա-
բէվիչ նոր զօրութիւններ բերաւ հետք.
բանակակեդրոնը միշտ Կօրնի-Ութիւտէն
է։

Թինֆլիզ 10 Հոկտ. — Մուխթար փա-
շա վերջին անգամ 8000 հոգի կորսնցուց.
Քըզըլ-Թէբէի և Սուպաթանի դիրքերը
թողուց. Ռուսք հալածեցին և Զէլէնօնի-
նի քշեցին, ուրկէ ալ վանելով մեծ կո-
րուստ տուին։ Օսմանլիք Ալաճատաղ
քաշուեցան։ Օգին գ էշուերնէն ռուսք
առած դիրքերնին թողուցին։

— Մեծ ծովու հրամանատար Հասան
փաշա կը հեռագրէ թէ Ռուսք սեպտ.
26էն մինչև 29, 25 նաւերով և 20ի չափ
ալ ցամաքէն թնդանօթով թէև Սուլի-
նան և Օսմ. նաւատորմիղը ռմբակոծեր
են 1000էն աւելի ռումբ արձակելով,
սակայն Օսմ. զրահաւորեալ դիմադրու-
թենէն մեծ կորուստ տալով ետ քաշուեր
են. հեռագիրը կըսէ թէ կերևի որ
Ռուսք նորէն պիտի յարձակին։ Ցամա-
քային յարձակումն ալ սաստիկ եղեր է.
բայց արդիւնք մը չէ ունեցեր։

— Բէուֆ փաշա ալ կը հեռագրէ թէ
թէ հոկտ. 4ին փոքր ռմբակոիւ մը ըլլա-
լով, թշնամւոյն մեծ վնաս արուեր և
լեհացի մ'ալ գերի բռնուեր է։

— Սուլէյման փաշա ալ փոխ-Բէօյի
և Պիրկօսի մօտերը քանի մը պղտիկ կը-
ռիւներ ըլլալը կը ծանուցանէ.

— Օրագիրը մեղադրում է մեզ, որ մենք ոչ մի խիզախություն չունենք մեր կարծիքները բացարձակ ձևով հայտնելու համար։ Ինչպես 29 տարի առաջ, այնպես էլ այսօր մենք ենք նույն կարծիքի վրա։ Մենք ասում ենք, որ 1828 թվականին Թուրքիան ստիպված եղավ Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրով ճանաչել Հունաստանի անկախությունը։ Ինչո՞ւ մենք այդ ասում ենք։ Որովհետև մենք գիտենք, որ Հունաստանը ինքնուրույն պետություն դարձավ միայն այն պատճառով, որ Ռուսաստանը պատերազմ հայտարարեց Թուրքիային։ Ռուսաստանը պատերազմ հայտարարեց Թուրքիային, որովհետև Թուրքիան խախտեց Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրի 5-րդ հոդվածը, որի համաձայն Թուրքիան պարտավորվում էր ազատություն տալ Սերբիային։ Սերբիան ազատություն ստացավ, Հունաստանը ազատություն ստացավ, Ռումինիան ազատություն ստացավ, Ռուսաստանը ստացավ Բեսարաբիայի մի մասը, Ասիական Հայաստանի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Անապան, Փոթին, Ախալցխան, Ախալքալաքը, Ռուսաստանը ստացավ Ալեքսանդրապոլի նահանգի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ղարսի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Բայազետի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Էրզրումի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Բասենի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ալաշկերտի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Մուշի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Վանի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Բիթլիսի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Սղերդի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Մարդինի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ամիդի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ուրֆայի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Հալեպի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Դամասկոսի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Հորանի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ամմանի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Մադաբայի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Քերակի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ալ-Քարաքի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ալ-Թաֆիլայի մարզի մի մասը, Ռուսաստանը ստացավ Ալ-Ջաֆար

մոռնալով անոր դէմ առելութիւն տնուցանեն։

Ազգի մը պատուաւոր ընթացքն ու աղնուութիւնը ուժար երկրի մէջ միայն յայտնի կ'ըլլայ, որովհետեւ խաղաղութեան ատեն այդ յատկութիւնները մոռացութեան մէջ ծածկուած կենալով, ոչ աւանդութիւնը և ոչ ալ պատմութիւնը ապագայ սերնդեան կ'հաղորդէ զանոնք։ Կ'յուսամ թէ կովկասիոյ ապագայ պատմութեան էջերը ձեր անուամբ պիտի զարդարուին և քաղաքակրթութեան ու մարդկութեան բարի օրինակ տալով այլոց, այդ այժմ աղջամուխքով ծածկուածգաւառներուն մէջ արդարութեան ջահը պիտի բարձրացնէք։

Դարձեալ կ'պատուիրեմ, չ'ըլլա՛յ որ դերիններն ու վիրաւորեալները սպաննէք և փախստականներուն ետեւէն իյնաք զանոնք սպաննելու համար։ Մեր օրինաց և վեհանձնութեան սկզբանցը դէմ եղող պարսաւանաց արժանի գործերէն խորշելով ետ կեցէ՛ք։ Մեր Ս. Մարգարէն թէպէտ իր պաշտօնը սրով և պատերազմով կատարեց, սակայն գերիներուն հետ միշտ հեզութեամբ վարուելով գթութիւն չնորհեց անոնց։ Դեռ թշնամութենէն չ'սկսած, հրաւիրեց թշնամին որ գայ գթութիւն հայցէ և հնազանդի։

Պատերազմին նպատակը թշնամիին զօրութիւնները սպառել և անոր յափշտակութեանցը դէմ պատնէշ մը կանգնել և արեան հոսումը արգիլելէ ըլլալով, այդ նպատակին հասնելէ ետեւ պատերազմը դեռ չարունակելու ի՞նչ պէտք կայ։ Ուստի գերիները մի՛ սպաննէք և անոնց մէջէն վիրաւորեալները հիւանդանոց առաջնորդեցէ՛ք։ Մարդ մը ինչ կրօնք որ ալ կ'ուղէ թող դաւանի, Աստուծոյ գեղարդոյն արարածն է։

Թո՛ղ տուէք թշնամւոյն որ իր մեռեալները թաղէ և իր չ'թաղածներն ալ դուք թաղեցէք։ Կ'պատուիրեմ ձեզ որ ճակատամարտին մէջ զարնուելով իյնող թշնամի զօրքը նորէն չ'հարուածէք և անոր մարմնոյն մէկ մասը կտրելով անջատելու պէս վայրագ ընթացքի մը մէջ չ'գտնուիք։ Աւարառութիւնը մեր օրինաց տրամադրած կերպով միայն ներելի է։ Բայց նա՝ որուն միակ նպատակը աւարի տալ է՝ եթէ գերի բռնուի կամ ճակատամարտի դաշտին վրայ մեռնի, այս աշխարհիս մէջ անպատուութեան, իսկ հանդերձեալին մէջ դատապարտութեան պիտի ենթարկուի, որովհետեւ անոր ըրած պատերազմը օրինաւոր չ'է։ Ասկէ զատ կ'պատուիրեմ նաև որ սահմանադլխին գտնուած յարդի, խոտի և ուրիշ այս տեսակ բաները այրելէ ետ կենաք և միշտ միտքերնիդ բերէք թէ այդպիսի անկարգ ընթացքի մը մէջ գըտնուողը իսկոյն պիտի պատժուի։ Կարծեմ այսչափ խօսքը խոհուն մարդոց համար բաւական է։ Ըսածներուս համաձայն վարուեցէ՛ք, ձեր մեծերուն հընազանդ գտնուեցէք և մեր նուիրական օրէնքը յարգեցէ՛ք։»

ԹԵՍԱԼԻՐՈՍԻ ԲԱՐՈՅԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Այս պատուական գիրքը այս անգամ չնորհիւ գեր. Տ. Խորէն Եպիսկոպոսի Մխիթարեան գրաբարէն համառօտութեամբ աշխարհաբարի թարգմանուելով իմաստի տեսակեան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայեցաւ մաքուր տպագրութեամբ, ցուսալի է որ այս անմահ գործը մեծ ընդունելութիւն պիտի գտնէ ազգային վարժարաններէն և ընթերցասէր հասարակութենէն։

Գիրքը կազմեալ 316 երեսէ բազկացած ըլլալով կը վաճառի Եչմի-ճամի Զիլինկիրլեր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և եաղմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 3 ֆրանք

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ

Ըստ վերջապէսորինեան Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ

Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿՐԹԱԿԱՆ ԴԱՍՈՒՑ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԿՐԹԱԿԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ

Ըստ վերջապէսորինեան Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ

Ի ՊԷՏՍ ԶԱՐԳԱՑԵԱԼ ԴԱՍՈՒՑ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Բօրինեալ

Տ. ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՆԱՐ ՊԷՏ

Առաջարկութեամբ եւ վաւերացմամբ

ԱԶԳ. ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅՆ

Տպաբեալ հրամանաւ

Տ. ՆԵՐՍԻՍԻ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ Կ. ՊՕԼՍՈՑ

Մեր վարժարանաց թէ՛ նախակրթարանի և թէ՛ զարդացեալ դասուց աշակերտք մինչեւ հիմա չունէին այնպիսի քրիստոնէական մը որ կարող ըլլար նոցա մտքերը դոհացուցիչ կերպիւ լուսաւորել կրօնի վարդապետութեամբք՝ ու սրբատերնին կրթել բարոյականի վեհ սկզբունքովը։

Այս պակասը լեցընելու համար՝ Ազգային կեդր. վարչութեան կրօն. ժողովը խնդրած է գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոսէ Նար Պէյ՝ յարմարագոյն դասագրքեր յօրինել, որ բոլոր դպրոցաց մէջ և ամէն դասատուաց ձեռքը կրօնի և բարոյականի առաջնորդող գործիները լինին, աշակերտաց համար ալ հրահանգիչ լինելու ամեն հանդամանքներն ունենան։

Կրօնական ժողովոյն փափաքը լիովին կատարեցաւ։ Եւ, ինչպէս որ այս դործոց սկիզբը կը տեսնուի, Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն ու կրօն. ժողովոյ քննիչ յանձնախումբն իրենց դոհունակութիւնն յայտնելով՝ կը վկայեն միանգամայն թէ քաջուսումն հեղինակի գործերն ամենեւիմբ համաձայն են վարդապետութեան և աւանդից Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ. նոյնպէս և տպագրութիւն նոցա օգտակար յոյժ ի փառս Հայաստան եկեղեցեաց և յուսումն ուսումի մանկանց վարժարանաց Ազգիս։

Այս դովեստները բաւական երաշխաւորութիւն են թէ՛ Սրբազան Հեղինակին իրական արժանեաց և թէ՛ սոյն դասագրոց լանամօք և ընտրելագոյն ոճով յօրինուած ըլլալուն, որոյ համար՝ իբր տեր-հրատակիք չ'աչխնայեցինք ոչ ծախս և ոչ աշխատութիւն, որպէս զի այս գերքերը յարմարաւոր պատկերօք և վայելուչ տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուին։

Փալայոյս եմք որ այս Քրիստոնէականները Ազգին ընդունելութեանը պիտի արժանանան, մանաւանդ կրթականը, որ ո՛չ միայն Դպրոցաց՝ այլ ընդհանրութեան ևս կարի օգտակար պիտի լինի, քանզի ընտանեկան ընտիր հրահանգներ կը պարունակէ։ որոց միջոցաւ միայն կըրնամք յուսալ՝ թէ օր մը մեր տուները Նախնական դպրոցաց նմանելով՝ պիտի կարենան ղուգընթաց քայլել վարժարանաց հետ և անոնց ընթացիքը նպաստել քան հակառակ։ Լուսաւորեալ Ազգերն ա՛յս միջոցով զարգացան, որ ցարդ անոր օգուտներն ալ կը վայելեն։

Հ. ԱՐԱՄԵԱՆ

կը ծախուի գրավաճառաց խանութները

Ի Գ Ի Ն

Նախնական Քրիստոնէական	30 սանդ.
Կրթական Քրիստոնէական	[80 »

Կեդրոնատեղին է Փարիզու գրատունը, Զագմագճըլար.–Ճակոբեան խան Թիւ 13։

Դպրոցաց համար մեծ քանակութեամբ զնողներուն՝ հարիւրին 10 զեղչ պիտի ըլլայ։

ՏԷՐՈՒԱՐԴԱՅ

ՀԱՌ. ՈՀՈՅ

ԵՒ ԲՆԱԶԱՆՑԱԿԱՆ

Խորհրդածութիւն։

Տէքարդ գաղղիացի մեծանուն փիլիսոփային Գլուխ գործոցն է, որ Մեծ. Առաքել Շարապխանեանի աշխատասիրութեամբ հայերէնի թարգմանելով, Արմաշու վանքէն հրատարակուեցաւ գեղեցիկ տպագրութեամբ։

Ս.յս ընտիր գիրքը 272 երեսէ կը բաղկանայ և կը ծախուի Եչմի-ձամի Զիլինկիրլեր ճատտէսի Թիւ 2 Ս. Ղ. և եաղմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 2 ֆրանք։

Հայերէնի, Տաճկերէնի և ըստ մասին Թուրաբանութեան հմուտ անձ մը պատրաստ է գրադրի պաշտօն վարել թէ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառային վաճառականաց քով, հարկ եղած երաշխաւորութիւնն ալ տալով։ Ուզողը խմբագրատունէս կրնայ տեղեկանալ։

Դրամական անձկութեան պատճառաւ կը խնդրեմք թէ՛ Պօլսոյ և թէ՛ գաւառաց բաժանորդներէն որ բաժանորդագիններն ժամանակին վճարել բարեհաճին։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Հայրենիք երեքշաբթի և չարաթ օրերը կը հրատարակուի։

Տարեկան բաժանորդագինն է մէկ հարիւրնոց թուղթ կանխիկ։

Վեցամսեայն մէկ յիսուննոց։

Եռամսեայն մէկ քսաննոց և տասնոց։

Միամսեայն մէկ տասնոց։

Փանուցման տողը երկու ղրուշ է։

Եմբագրութեան ուղղեալ նամակ կամ գիր ետ չը տրուիր։

Լրագրոյս վերաբերեալ ո և է գիր պէտք է ուղղել առ Տէր–Խմբագիր Մ. Ց. Մելիքեան Բիզա բաշա խան Թիւ 1։

ՏԷՐ–ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Ց ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիզա փաշա խան թիւ 3